M Y K O L O G I A

ROČNÍK II. *ČÍSLO 5.*

Des variations hymeniales du Daedalea confragosa (Bolt.) PERS.

Prof. Dr. A. SARTORY et *Dr. L. MAIRE*
(Université de Strasbourg.)
(Suite et fin.)

Observations.

1. La description de Bulliard répond en bonne partie à Trametes *suaveolens*: odeur d'anis..., et en partie à Tram. *rubescens*: Bull. t. 310, d'après Fries, représente *Trametes Bulliardi.* Pour Fries, Bulliard n'aurait pas représenté Tram. suaveolens, ce qui parait de suite, assez anormal, Tram. *suaveolens* étant une espèce assez commune. Quélet (Fl. myc. p. 373) fit déjà cette remarque, et attribue à Tram. *suaveolens,* la fig. A, de la planche 310 de Bulliard. Il considère les fig. B, C, comme représentant *rubescens,* espèce à laquelle, il adjoint Tram. *Bulliardi,* Fr. comme synonyme. L'espèce qu'a décrit Bulliard (p. 342, t. 310) en comprend certainement plusieurs, mais la description se rapporte sans aucum doute à Tram. *suaveolens.* L'espèce (*collective*) de Bulliard est alors la cause d'une interprétation par Fries. Pourquoi ce dernier fait-il de l'espèce toute entière décrite par Bulliard, son *Trametes Bulliardi?*, et passe-t-il sous silence la description de Bulliard, dans le description de Trametes *suaveolens*?

2. Notons aussi que Fries (S. M. I p. 335, et Elenchus p. 68) sub *Daedalea Bulliardi,* a désigné un champignon, décrit par Persoon sub *Polyporus rutilans* (*nidulans*) Fr., qui n'a rien de commun avec les espèces que nous étudions.

3. Le champignon de Fries (S. M., Hym. Eur.) décrit sub Tram. *Bulliardi* se rapporte très probablement à Tram. suaveolens; celui de l'Elenchus pourrait bien être Polyp. *fumosus,* mais la récolte est sur chêne! Donc ce n'est sûrement pas. En tous cas, ce n'est pas suaveolens. Qu'est-ce?

4. D'après les observations qui précèdent, l'interprétation de Quélet est la première qui se rapproche de la vérité. Il assimile l'espèce de Fries: *Tram. Bulliardi* à Tram. *rubescens.* Celle de Lloyd est sans aucun doute la véritable interprétation, l'auteur considérant l'espèce de Fries comme une simple forme trametoide de l'espéce. Quant à la diagnose de Fries, sub. *Bulliardi,* elle parait fortement correspondre à Polyp. *fumosus,* Pers. Seule l'en éloigne son „odor fragrans".

IV.

Ded. confragosa, var. angustata, Pers.

Synonymie:

Pers. syn. 4 p. 502, Ded. angustata (Sow. t. 193), Pers. M. E. 3, 9, p. 4. id. Bol. angustatus, Sow. t. 131, Fr. S. M. I, 23 p. 338 (Sow.

t. 193), Epicr. 8 p. 494 (Sow. S. M. l. c.), Hym. Eur. p. 587, var. de confragosa (S. M. I. p. 538; Pers. M. E. 3 p. 4, Sow t. 193, Quél. Enchir. p. 184, var. de confragosa.

Diagnoses.

Pers. (M. E.) „magna subimbricata pubescens fuscescente-coccinea margine albido, sinulis simplicibus subconcentricis. Ad pedem Populi cujusdam in Anglia nata. Latitudine palmari, subimbricato-lobata. Subtus sordide lutescens".

Fr. a) S. M. „Sessilis, pileo suberoso pubescente zonato fuscescenti cinereo, poris longis angustis olivaceo flavis. Subimbricata, ob ovato reniformis, planiuscula, sublobata, 1-2 uncialis. Pori subflexuosi intus flavi: Bol. *albus*, Bolt. t. 78, loco pororum forma et colore affinis videtur. Ad truncos populi in Anglia (v. ic.)"

b) Hym. „Pileo suberoso, planiusculo, repando, obsolete zonato, *brunneo-rufescente*, margine pallidiore, *subtomentoso*; sinulis labyrinthiformibus, *subolivaceis*. Ad truncos populi in Anglia. Ex observationibus Berkeleyi ad praecedentem referenda, licet icones differant. (v. ic.)"

Trametes rubescens, A. et S.

Synonymie.

Alb. et Schw. 706 p. 238, t. 11, f. 2, Ded. *rubescens*. Pers. M. E. 3, 8 p. 4, Ded. rub. (A et S. l. c.). Fr. S. M. I, 25 p 339, Ded. (A et S. l. c.); Epicr. 18 p. 492 (A et S., et S. M. l. c.); Hym. Eur. 9 p. 584 (Ed. I. p. 492; Quél. p. 272; A et S. et S. M. l, c.), Tram. *rubescens*. Cordier, Ch. p. 162, Duby, Bot. Gall. 2 p. 794. Schröt. Schles. 1015 p. 492. Rich. Cat. Marne, 493 p. 100. Quél. Jura I p. 287; Enchir. p. 182 (A. et S. l. c.; Bulliardi, Fr.); Fl. myc. p. 373 [A. et S. l. c.; suaveolens Bull. t. 310, f. B. C.; Bulliardi, Fr. Epic. p. 491,], Tram. *rubescens*. Gillet. an. p. 161. Bres. F. Kmet no 93, Tram. *rubescens*. (A. et S.); Fr. [Epicr. p. 492, T. Bulliardi, Fr. Epicr. p 491, Dedalea A. et S. p. 238, t, 11, f. 2 Lenzites *Cookei*, Beck. North. Am. Fung. n. 1003 !]

Icones: A. et S. l. c. (trop rouge); Lamotte, t. 514, 515; Lapl. p. 235 (Aet S. Pat. t. 21;) Juil. 4 t. 160 f. l.

Exsiccati. Herb. L. Maire, Récolte n. 255, 27 juin 1917, Ville sous Orbais, sur souche de peuplier. No 262, 262 ter, 20 août 1917, Igny le Jard, sur aune, bouleau, (Spécimen à filaments hyméniens revêtant l'hyménium, ce qui se produit quand le champignon croît dans des conditions suffoquées) Août-sept. sur peuplier, environs de Lizy sur Ourcq. 1917.

Diagnoses.

A. et S. „Subcarnoso-suberosa, pileo laevi aequali hemispherico subtenui zonato e pallido dein-rubescente, sinulis subconcoloribus angustis rectis passim subporiformibus, primo albido pruinatis."

An ad D. *angustatam*, Sow. juxto propius accedit? vix tamen putaverimus. Pileus exacte plerumque semicircularis, diametro in perfectioribus 2—3, radio 1—1, 5 uncias aequans, centro 4—6 lin. cr., margine tenuis; ceterum vel junior vix tomentosus, adultus laevis distincte zonatus, nonnumquam veluti subradiato striatus. Sinus praesertim circa centrum subporiformes versus marginem utplurimum elongatur, prorsus contra ac in specie praecedente (gibbosa). Totus initio fungus, et praecique quidem subtus, pruina

albida detersili ac sponte demum evanida obductus, qua ad tactum illico ablata color in conspectum venit in recentibus elegans e rosello rubescens vel subpurpurascens, dein opacior. Pillei concolor in ruptum nonnunquam vergit. Crescit ad truncos ramosve emortuos salicis capreae, etc. in sylvis opacis umbrosis. Aut."

Fsr. a) S. M. „sessilis, junior pruinosa, pileo subsuberoso laevi e pallido rubescente, poris longis rectis angustis. Totus initio fungus et praecipue subtus pruina albida detersili l. demum evanescente obductus, qua sublata rosello-rubescens l. subpurpurascens, dein opacior; etiam in fulvum l. rufum vergens. Pileus subcarnoso-suberosus, subtenuis, 2—3 unc. vix tomentosus, adultus zonatus. Pori in hac praecipue marginem versus elongati. Ad salices capreae, etc. Aut. (v. s.)"

b) Hym. „Ubique *rubescens*, junior *albo pruinosa*, pileo suberoso, tenui, laevi demum zonato; poris linearibus, elongatis, rectis, angustis, obtusis. Ad salicem capream locis humidis silvarum. Pori variant rotundi. Sequenti videtur affinis; utraque enim in colorem fulvum l. rufum vergit. (v. s.)"

Pers. (M. E.) „Pileo laevi subtenui zonato reniformi rufescente, sinulis subconcoloribus rectis: centralibus subporiformibus. Ad truncos ramosque emortuos salicis capreae, in sylvis opacis. Initio toto..... Pil. plerumque exacte semiorbicularis, junior vix tomentosus, adultus laevis, zonatus, aut veluti radiato striatus."

Quél. (Fl. myc.) „Dimidié, aplani (10—12), aminci et zôné au bord, pubescent, blanc incarnat, puis chamois pâle. Chair subéreuse, molle, *blanche*, puis *incarnat rosé*, et enfin bistrée et zonée. Pores linéaires, 2—3 mm., puis déchirés, pruineux, *blancs*, puis *incarnat rosé*. Spore cylindrique 10 μ arquée. Eté, automne, sur les souches de saule fragile, cendré, le long des ruisseaux Jura, Bretagne. Forme de Lenzites tricolor."

Bres. (F. Kmet) „Ad truncos salicis, fagi, et coryli. — Sporae hyalinae, cylindraceo-curvulae, 8—10 × 2—2,5. Forma pororum variabilissima, rotunda, elongata ita ut saepe videtur Lenzites lamellis anastomosantibus. Lenzites *Cookei*, ex speciminibus americanis prorsus eadem."

Houby jako rostliny léčivé.

Dr. JAN MACKŮ.

Moderní studium užívání rostlin jako drog v průmyslu i lékařství nevynechalo takřka žádné třídy, ba snad žádné čeledi rostlinné, aby v ní nebylo objevilo zástupce drogisticky a lékařsky významné. Řekne li se objevilo, není tím míněn žádný nový objev, nýbrž pouze prostá skutečnost, že ten který druh rostlinný, jehož léčivé účinky dávno již byly známy a používány, byl jenom znovu jaksi uveden z rezu zapomenutí na denní světlo, rehabilitován, přezkoušen a pod.

Jest totiž užívání rostlin jako léků data velmi starého, a dnešní ponenáhlý návrat vědy lékařské k tomuto přirozenému zdroji léčiv jest jen potěšitelný.

I říše hub obsahuje druhy, jichž se užívalo neb dosud užívá v lékařství a to jak oficiálním tak i lidovém.

Jedním z nejstarších jest choroš lékařský *(Polyporus officinalis* FR.), vzácný bílý choroš na modřínech narůstající, hořké chuti, jehož plodnice sesychá a rozpadá se v prach, jenž dráždí ke kýchání, kašli a slzení. Prášek z houby této byl v starších dobách všeobecně pode jménem „*Agaricus*" nebo „*Fungus laricis*" užíván jako prostředek purgativní, počisťující, a dále brán též proti přílišnému pocení, zejména u souchotinářů. Profesor SCHULZ píše o choroši lékařském, že i pilulky byly z houby vyráběny a pode jménem „Pilulae nobiles Jesuitarum Pragensium" ordinovány.

Lid choroše lékařského dosud užívá, a vedle něho i na vrbách rostoucí a anýzem vonící příbuzný a podobný druh outkovku libovonnou *(Trametes suaveolens* FR.), k témuž účelu. Outkovka bývala jako „*Fungus salicis*" též oficielně upotřebována.

V starší medicině byl oficielním též obyčejný choroš troudový *(Polyporus fomentarius* L.), jehož ohromné, šedohnědé plodnice na starých bucích všude jsou známy. Hubka, jež se tepáním plodnice té získává, sloužila dříve jako „*Fungus chirurgorum*" v ranhojičství ku zastavení krve. Vedle toho pořizuje se z plodnice extrakt „Fomitin", jenž prý dobře působí při obtížích haemorrhodiálních a močových.

Lékaře stejně jako mykology povždy zajímala a dráždila naše muchomůrka červená *(Amanita muscaria* L.). Dlouho, ba skoro do nedávna platila za jedovatou, dnes však víme, že působí toliko opojivě, a to ještě jen za čerstva, suchá však že jest zcela neškodná. Poznatek tento nemá ovšem praktické ceny, poněvadž houba nemá vůbec žádné chuti a nehodí se k požívání. Nanejvýš jí obchodníci falšují hřiby, přimíchávajíce její sušené třeně mezi suché hřibky.

Muchomůrka obsahuje muskarin a cholin, jež extrahovány a isolovány, působí na různé orgány těla lidského, zejména srdce, nervy i svalstvo značně účinně. Lékařsky užívá muchomůrky pouze homeo-therapeutická škola (i Kneipiáni), a to proti různým speciálním křečem, na př. křeči víček, cukání tváří, posunčině, jakož i proti kloubovému rheumatismu.

Starší oficiální medicina dobře znala a lidová medicina dosud místy zná „*Fungus Sambuci*", jíž navlhčené užívalo a užívá se jako chladícího prostředku při zánětech očních a krčních. Jest to plodnice Bolcovitky ucha Jidášova *(Auricularia auricula Judae* L.), jež jako kaštanově hnědá rosolovitá ouška vyrůstají houfně na větvích černého bezu. Za sucha stvrdne ouško toto jako roh a zčerná, navlhčeno však ve vodě znova nabotnává a zrosolovatí.

Velmi rozšířeno mezi lidem i u některých přírodních škol lékařských jest užívání prachu výtrusného naší obecné pýchavky obrovské *(Lycoperdon Bovista* L.). Prach ten, získaný ze zralých plodnic, má po pozření zřejmě narkotické účinky na veškeren lidský organismus, ač houba jest jedlá, a slouží jako prostředek, ovšem vědecky neověřený, proti obtížím močovým, astmatu a katarrhům dýchadel i zažívadel.

Nejcennější ovšem předmět, jejž říše hub medicině a blahu lidstva poskytla, jest námel *(Secale cornutum)*. Námelem rozumíme sklerotia na žitě parasitující vřeckaté houby paličkovice nachové *(Claviceps purpurea* FR.), jež v podobě nafialovělých růžkatých zrn vyrůstají z napadených žitných klasů, a obsahují jedovatý alkaloid *ergotin*. Tento má silný kontraktilní vliv na hladké svalstvo, zejména děložní, a jest známým a oblíbeným léčivem v porodnictví.

Všeobecně možno houby prohlásiti pro normální lidský organismus za velmi zdravé. Zejména jsou to nervy, jež požívání hub posiluje. I nestravitelné součástky hub mají v zažívacím traktu svůj význam mechanicky, posunujíce jako na př. ovoce rychlejším a snazším tempem zažitou potravu střevem.

Také v lidovém zvěrolékařství těší se některé jedlé druhy obecných hub pozornosti. Jsou to zejména jedlé druhy chorošů (žemlička, mlynářka), jež předkládají se často dobytku hovězímu za pokrm, aby lépe trávil. Snad jich nahořklá chuť působí dobře na žaludek. Zvyknou-li si krávy na žemličky neb klouzky, vyhledávají je na pastvě toulajíce se po lese a dávají jim přednost před nejlepší travinou.

Fotografování hub.

A. JELÍNEK, ředitel r. gymnasia v Novém Bydžově.

II.

Stroj popsaný v první části článku hodí se nejen k fotografování plodnic hub stopkovýtrusných a vřeckatých, ale i k fotografování stélek a kolonií hub nižších a k fotografování deformit rostlinných, houbami parasitickými tvořených.

Zvláštní zmínky zasluhují plasmodia myxomycetů. Jsou obyčejně živě zbarvená a tvoří nepravidelné shluky na příslušných substrátech. K jejich fotografování hodí se zvláště tato úprava. Živé plasmodium položíme na vodorovnou desku skleněnou a umístíme v temnu. Plasmodium se rozprostře do plochy a lze pak pozorovati tvoření se proudů plasmy a prázdných míst mezi nimi.

Hodlajíce plasmodium fotografovati, postavíme fotografický stojan, jehož nohy jsme nevytáhli do délky, na stůl u okna, přišroubujeme naň nejprve kloub, kterým možno skloniti fotografickou komoru svisle objektivem dolů a na tento kloub teprve připevníme komoru. Desku s plasmodiem zapneme do laboratorního stojanu tak, aby byla přesně vodorovná, vzdálenost její od mdlé desky komory vypočítáme dle vzorce v první části uvedeného*), pod desku s plasmodiem dáme list bílého, nebo, je-li plasmodium výjimečně bílé, černého papíru a můžeme učiniti snímek.

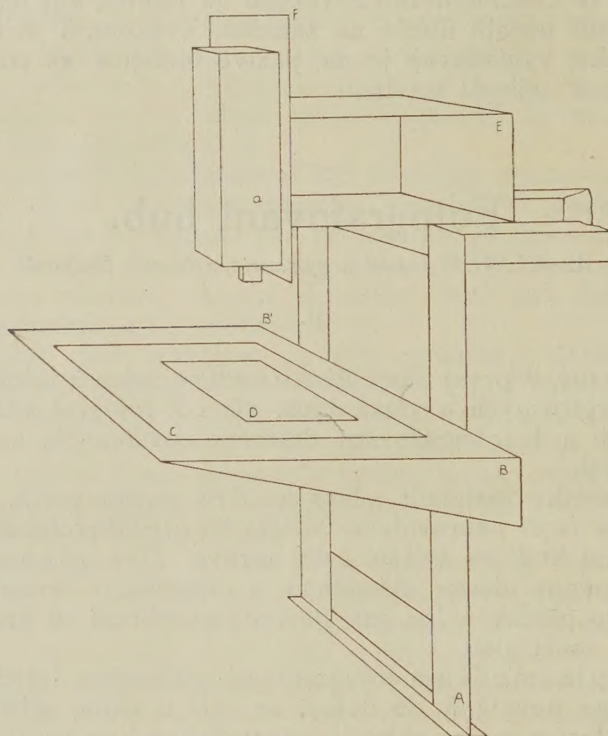
Pro tyto snímky jest výhodno užívati objektivů o normální ohniskové délce, abychom mohli pohodlně manipulovati. Nejlepšími jsou tmelené anastigmaty, neboť vykreslí ostře při krátké dálce ohniskové a velkém otvoru velkou plochu. Kdo se mnoho zabývá přírodními snímky v pracovně, učiní nejlépe, opatří-li si dřevěný universální stojan, jaký byl popsán ve výročních zprávách stát. r. gymn. v Nov. Bydžově v letech 1910 a 1914.

Na připojeném obr. podáváme schematické jeho uspořádání pro horizontalní fotografování plasmodií a pod. *A* jsou nohy stojanu. *B* jest vodorovný nástavec, jejž možno v libovolné výši upevniti. *C* jest silná skleněná deska, na kterou klademe předměty. *D* jest skleněná deska s plasmodiem.

*) $v = \frac{(m+1)^2 f}{m}$, kde m znamená zmenšení.

E jest nástavec, který se může po horní rovině stojanu posunovati ve směru horizontálním. *F* jest prkénko pro upevnění fotografické komory, které se může posunovati nahoru a dolů. *a* jest fotografická komora objektivem dolů obrácená.

Z tohoto schematu jest na první pohled patrno, že můžeme pohodlně a rychle upraviti vzájemnou polohu předmětu fotografovaného a fotografické komory.

Na podlahu pod nástavec *B* dáme list bílého papíru.

Je-li okno pracovny tak umístěno, že by pod předmětem *D* nebyl list papíru stejnoměrně osvětlen denním světlem, dáme do míst, kde jsou písmena B a B' uvnitř nástavce umístiti elektrické žárovky opatřené nahoře stínítky tak, aby jejich paprsky nešly do objektivu, nýbrž jen dolů. Tak docílíme za denního světla stejnoměrného osvětlení pozadí.

Kdybychom naopak chtěli míti obraz bílého plasmodia na temném pozadí, zavěsíme kolem nástavce *B* černou látku sahající až k podlaze. Týmž způsobem, jako živá plasmodia, lze fotografovati kultury nižších hub v miskách Petriho.

Misku položíme na vodorovnou skleněnou desku pod objektiv fotografického stroje a chceme-li míti snímek na tmavém pozadí, dáme pod ní černý papír, chceme-li naproti tomu míti předmět zároveň prozářený, umístíme na podlaze pod Petriho miskou list bílého papíru.

Kolonie nižších hub jakož i jejich stélky pěstují se jednak ve zkumavkách, jednak ve zvláštních lahvích na ztuhlém gelatinovém nebo agarovém podkladě.

Fotografujeme-li je obyčejným způsobem, bývají často obrázky pokaženy světelnými reflexy na stěnách nádob. Jak zabrániti těmto reflexům, uvádí prof. *LINDNER* v příloze k časopisu Mikrokosmos roč. 1920 – 21.

Ale reflexům zabráníme také, fotografujeme-li lahve a zkumavky v poloze pro myxomycety a Petriho misky udané. Při vodorovné poloze fotografovaného předmětu můžeme ve všech případech lépe zříditi osvětlení, než ve kterékoli jiné poloze.

Rovněž v této poloze dobře lze fotografovati preparáty uložené v některé tekutině nebo ve vodě ve skleněné misce. Jak již upozornil dr. *DONNADIEU*, zmírňuje kapalina, ve které jest předmět uložen, hluboké stíny, takže snímek jest mnohem harmoničtější, než kdybychom fotografovali plastický preparát neponořený.

Z MYKOLOGICKÉHO VÝZKUMU NAŠÍ VLASTI.

Choroši plachtoví

(Polypori tegumentosi).

Prof. J. VELENOVSKÝ.

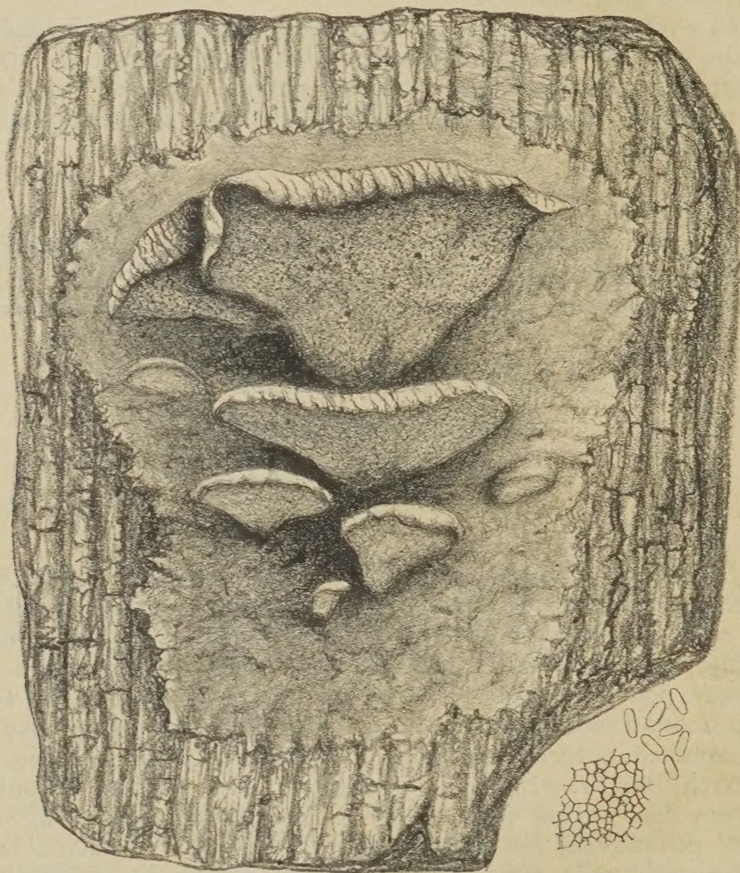
(S obr.)

Rod *Polyporus* (Choroš) obsahuje veliké množství druhů i u nás a v střední Evropě vůbec a ačkoliv jsou to houby vesměs velké a trvalé, přece jsou nedokonale známy, a ty, jež až posud *FRIESem* a po *FRIESovi* byly popsány, tvoří jen malou část všech, z nichž mnohé jsou i dosti rozšířeny a přece posud nepopsány. Proč posud nikdo neodhodlal se choroše evropské zpracovati monograficky, bude asi příčina v tom, že popisy *FRIESovy* i ostatních starších autorů jsou velmi chatrné. Diagnosy *FRIESovy* v některých skupinách (na př. příbuz. *P. versicolor*) jsou takřka neupotřebitelny.

Ve svém díle popsal jsem velký počet nových *Polyporů*, což mnozí s podivením posuzovali, ale dnes mohu tvrditi, že v Čechách roste ještě třikrát tolik druhů, a již dnes mám aspoň 25 dalších, které jsem po vydání díla nalezl. V následujícím hodlám promluviti o skupině chorošů, jež vůbec až posud v rodu *Polyporus* nebyla rozlišována a popsána, ačkoliv jest tak charakteristická. Mohl jsem posud zde zařaditi 6 dobrých druhů. Skupina tato náleží do oddělení *Inodermi* dle *FRIESe*. Její nejbližší příbuzné typy jsou *P. versicolor, serialis, hirsutus.* Přesná diagnosa této skupiny by byla: *Tegumentosi.* Klobouky bokem tlustším přisedlé, nemnoho tlusté, od mládí suché, pevně korkovité, bez zevní kůry, s dužninou bledou, lysé nebo různě chlupaté neb ostnité, jednoleté, vyrůstají ve větším počtu vedle sebe a nad sebou z široké, hladké, ztuha pergamenové plachty, na okr. bez byssu, ale často dřípaté a snadno od substratu slupitelné. Výtrusy bezbarvé. Vesměs na kmenech stromů.

Ona pergamenová plachta vyvinuje se vždy dříve než plodnice a je vždy sterilní (bez rourek). U některých druhů dosahuje až 20 cm šířky v průměru. *P. serialis Fr.* a *P. Mali VEL.* tvoří jakýsi sklon k této skupině

tím, že nesčetné kloboučky na basi dohromady splývají, tvoříce jednolitou, korkovou basi. Ale tato se nerozšiřuje v ostře omezenou plachtu. *P. scaber* rovněž činí přechod k *P. serialis*, neboť base klobouku splývá dolů v plachtu, ale tato se nešíří na pravo a na levo. Druh tento blíží se také k druhu *P. borealis* WHL. Také *P. adustus* WILLD. připomíná skupinu *Tegumentosi*, menovitě druh *P. atropileus*.

Polyporus tegumentosus VEL.
Značně zmenšen, s několika plodnými kloboučky.
Orig. J. VELENOVSKÝ.

V rodu *Stereum* a *Poria* můžeme také pozorovati, že z rozlité stélky znenáhla vyvstávají volné kloboučky, ale zde vrstva hymeniová povléká povrch rozlité stélky.

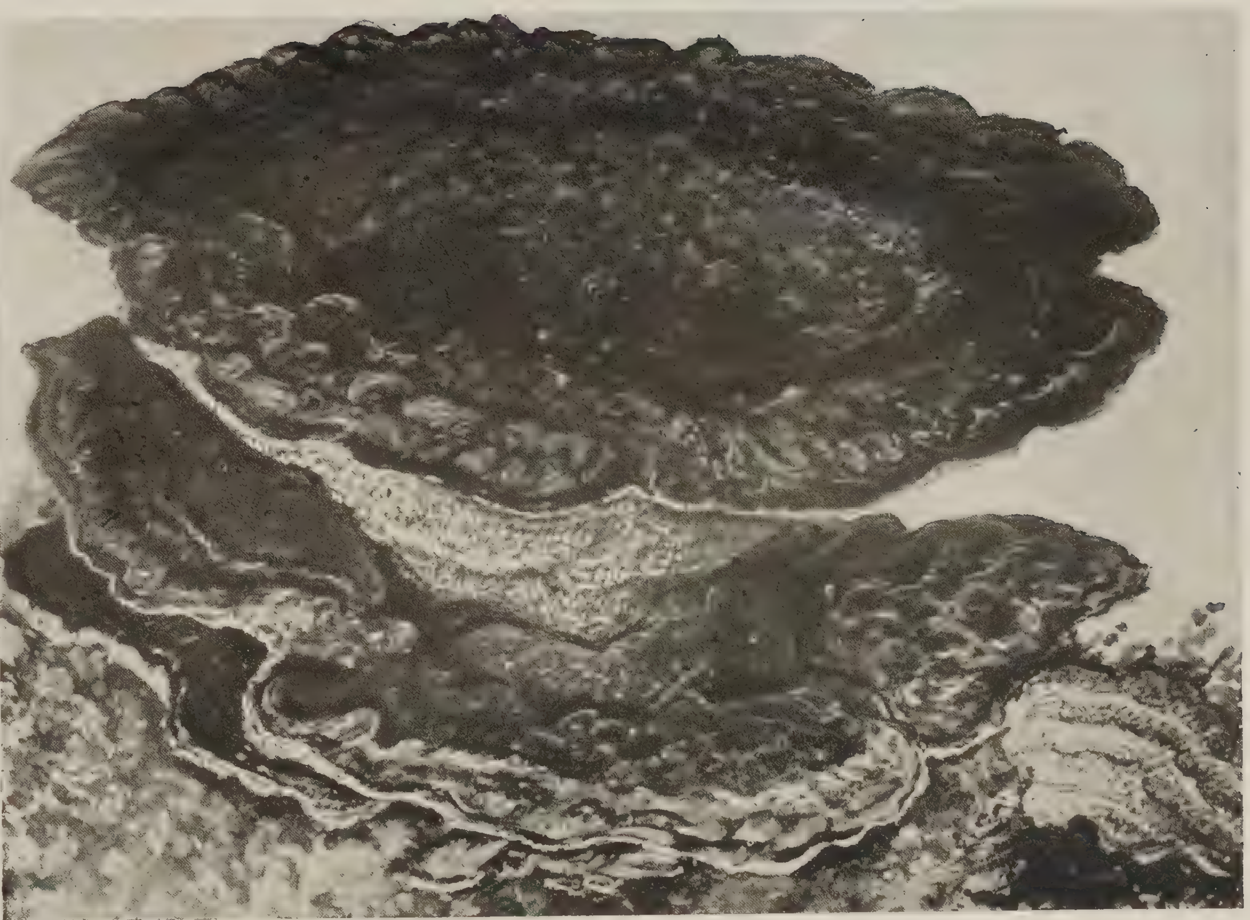
K popsaným již 3 druhům v mém díle připojuji ještě tři nové a myslím, že ani těmito 6 druhy není ještě příbuzenstvo toto vyčerpáno.

P. emergens VEL. 1922. Klobouky suše kožovité, s dužninou bílou, 2—4 cm šir., bokem přirostlé, asi 1 cm tl., k okraji velice ostré, na povrchu bílé a hladké. Substrat povléká hladká, lesklá, hnědavá, na okraji bělavá

Armillaria imperialis *FRIES.* **Václavka císařská.**

Dle orig. mistra *B. DVOŘÁKA.*

Polyporus Sistostrema *ALB. SCHW.* Choroš rozděrkový.

Dle orig. mistra *B. DVOŘÁKA*

Limacium Russula Schaeff.
Plžatka holubinková.

Tříbarvotisk Českomor. podniků tisk. a vyd. dř. Ant. Purkrábek v Praze. Orig. mistra B. Dvořáka.

blána, na níž v řadách narůstají velké a malé kloboučky. Rourky až 1 cm dl., husté, ústí okrouhlá, hustá, šedivě žemlová. Výtrusy tupě krátce elliptičné, hojné, 5—6 μ. Voní anýzově.

Na vrbách u Kunic v zimě každoročně, na vrbách u Slaného (*REISNER*), na topolech ve Stromovce (*REISNER*).

P. aberrans sp. n. Ve všem předešlému podobný, ale výtrusy široce elliptičné, k oběma koncům stažené, skoro vřetenovité.

Na vrbě ve Stromovce v září 1921 sbíral p. řed. *O. REISNER.*

P. tegumentosus sp. n. Klobouky vyrůstají nad sebou širokým bokem ve větším počtu z plachty bledě okrové, na kůře rozlité, až 10 cm šir., hladké, těžko slupitelné, mírně sklenuté, nejvýš 5 mm tl., k sehnutému okraji zvolna lupenitě ztenčené, 4—6 cm šir., nahoře nekruhaté, hladké, šedavé, na okraji hrubě sítnatě žebernaté, za sucha tvrdě rohovité. Dužnina bělavá, s tonem okrovým, nevonná. Rourky asi 4—5 mm dl., s ústími nestejně velikými, hranatými, barvy růžově pleťové. Výtrusy bezbarvé, velmi hojné, krátce, tupě elliptičné, 4—5 μ.

Na kůře jilmových kmenů v pražských zahradách, v červnu 1924. Je příbuzný velice *P. emergens*, má však menší výtrusy, hranatá ústí rourek atd.

P. atropileus sp. n. Plachta na kůře rozlitá, až 15 cm šir., pergamenová, okrově žemlová, na okraji plstnatá, bělostná. Na této tvoří se vrstva rourková na způsob Porií, pak v stáří vynikají kloboučky volné, bokem přirosté, četné, 1—2 cm v prům., polookrouhlé, ztuha kožovité, 1—2 mm tl., ostře lupenité, na povrchu lysé, jako hedvábné, kolem okraje černé, na zadu šedavé, na ostří bělostné. Rourky černošedé, ústí drobounká, bílá pomačkáním černavá. Výtrusy hojné, tupě elliptičné, 5—6 μ. Voní nakysle.

Na kůře staré babyky (*Acer campestre*) u Chuchle ve velikém množství (v listop. 1922, *A. PILÁT*). Na bukovém pařezu na kůře u Domažlic (*POKORNÝ*, v srpnu 1922). Velmi význačný druh, připomínající poněkud *P. adustus WILLD.*, od něhož se ale liší plachtou, drobnými kloboučky a mnohem většími výtrusy.

P. decurrens *VEL.* 1922. Klobouk 4—8 cm, za živa měkce kožovitý, za sucha tvrdý, pevný, jen hořejší částí odstalý, dolejší dolů sbíhavý jako tuhá plachta, obyčejně několik nad sebou, 3—4 mm tl., na okraji ostrý, na povrchu hnědavý, za sucha kožově bledý, ale pomačkáním hnědý, nepravidelně hrbolatý, matně útle plstnatý, nekruhatý, s dužninou nečistě bílou, nevonnou. Rourky 2—3 mm, ústí drobounká, bílá, okrouhlá. Výtrusy kulaté nebo vejčito-kulovité, 4—5 μ.

Na listnatých pařezech vzácně, v zimě. U Chuchle, Zbraslavi.

P. scaber *VEL.* 1922. Klobouk 3—5 cm, volnou částí do předu 2—3 cm vyniklý, na boku 1—2 cm tl., ale k okraji velmi ztenčený, dolů pergamenovou plachtou sbíhavý, bílý, zevně tuhými, ostrými štětinami a plochými ostny hustě posetý a tím velice drsný, v stáří do žlutava, živý dosti měkce masitý, suchý co kost tvrdý, s dužninou bílou, bez vůně. Rourky 6 mm dl., ústí hustá, bílá, hranatá, tenkostěnná, brvitá, pleťově nažloutlá. Výtrusy kulaté, 2—3 μ.

Na bukových kmenech u Jevan v srpnu 1917 spoře. Liší se značně od všech předešlých a připomíná *P. borealis WHL.*

* * *

Polypori tegumentosi. Pilei fructiferi emergentes a tegumine pergameo, sterili, lato, substratui adnexo, margine determinato, sed haud byssino, laevi, dimidiati, laterales, sessiles, saepius numerosi, imbricati, annui, coriacei, contextu pallido.

Grex novus, hactenus ab autoribus non limitatus, e proxima affinitate *P. versicoloris* L. Transitum praebet nonnunquam ad *P. serialem* FR. et *P. Mali* VEL., sed species hae pileis numerosissimis basi confluunt tegumen determinatum vix constituentes. In *P. scabro* et *P. decurrenti* pileus basi decurrit et tegumentum determinatum format. In plerisque *Poriis* et *Stereis* non raro inveniuntur species, quae similiter modo pileos liberos laterales gerunt, modo in stratum diffusum, marginatum transeunt. Sed tum superficies hymenophoro fertili tecta est, qua re a nostris Polyporis tegumentosis discrepant. Primum gradum hujus gregis exprimit *P. scaber*, qui parte inferiori sensim decurrit, quod hinc et inde in *Polyporis* observatur, sed nunquam ad tegumen ipsum accedit.

Tres species hujus gregis in meo opere „České houby“ descripsi, hisque nunc tres novas addo, quarum *P. tegumentosus* illustratus et *P. atropileus* praecipue novum typum repraesentant.

P. emergens VEL. 1922. Pileis numerosis, aride coriaceis, contexto albo, 2—4 cm l., dimidiatis, 1 cm crassis, ad marginem angustatis et acutis. supra albis, laevibus. Tegumento late diffuso, laevi nitido, subfusco, margine pallido. Tubulis 1 cm l., densis, poris rotundis, densis, cinereo-alutaceis. Sporis obtuse breviter ellipsoideis, copiosis, 5 - 6 μ. Odore aniseo.

Ad truncos salicis hieme prope Kunice, ad salices prope Slaný, ad populos Pragae (REISNER).

P. aberrans sp. n. Omnino praecedenti similis, sed sporae late ellipsoideae, utrinque attenuatae, subfusiformes.

P. tegumentosus sp. n. Pileis seriatim imbricatis, dimidiatis, e tegumento, ad corticem diffuso, 10 cm usque l., supra glabro, aegre secernili emergentibus, paulo convexis, 5 mm crassis, non zonatis, laevibus, cinereis, ad marginem eminenter retinoso-costatis, siccis duris coriaceis. Contextu pallido vel subochraceo, inodoro. Tubulis 4—5 mm l., poris inaequalibus, angulatis, subroseis. Sporis copiosis, breviter obtuse ellipsoideis, 4—5 μ.

Ad corticem truncorum ulmi in hortis Pragae, junio 1924. Affinis *P. emergenti*, sed sporae minores, pori angulosi etc.

P. atropileus sp. n. Tegumine ad corticem diffuso, 8—15 cm l., pergameo, alutaceo-ochraceo, margine pubescenti, albido, fibulis fertilibus pari modo ut in Poriis tecto, praeterea autem pileos dimidiatos, sessiles, numerosos, 1—2 cm l.. semiorbiculares, coriaceos, 1—2 mm crassos, acute marginatos, supra glabros, fere sericeos, secus marginem albidum nigro-zonatos, caeterum cinereos edenti. Fibulis nigro-cinereis, poris exiguis, albis, vulneratis nigricantibus. Sporis copiosis, obtuse ellipsoideis, 5—6 μ. Odore subacido.

Ad corticem trunci Aceris ad Chuchle prope Pragam frequens (autumno 1922, PILÁT), ad truncos Fagi prope Domažlice (1922, POKORNÝ). Species insignis, *P. adustum* WILLD. multo majorem, sporis minoribus revocans.

P. decurrens VEL. 1922. Pileis 4—8 cm, vivis mollibus subcoriaceis, demum siccis rigidis, firmis, parte superiori liberis, semiorbicularibus, inferiori decurrenti in tegumentum pergameum, imbricatis, 3—4 mm crassis, margine acutis, supra subfuscis, siccis pallidioribus sed vulneratis fuscis,

irregulariter gibbosis, azonis, subpubescentibus, contextu albo. Fibulis 2—3 mm l., poris minutis, albis, rotundis. Sporis rotundis, ovato-rotundis, 4—5 μ. Inodorus.

Ad truncos frondosos raro, hieme. Prope Chuchle, Zbraslav.

P. scaber *VEL.* 1922. Pileo 3—5 cm lato et parte prominenti 2—3 cm, basi 1—2 cm crasso, sursum ad marginem valde attenuatis, deorsum in tegumentum pergameum decurrenti, albo, supra setis acutis plerisque applanatis dense vestito et aspero, aetate sublutescenti, vivo molliter carnoso, sicco durissimo, contextu albo. Fibulis 6 mm l., poris densis, albis, angulatis, parietibus tenuibus, margine ciliatis, sublutescentibus. Sporis rotundis, 2—3 μ. Inodorus.

Ad truncos Fagi prope Jevany, augusto 1917 raro. Discedit valde a praecedentibus et revocat *P. borealem WHL.*

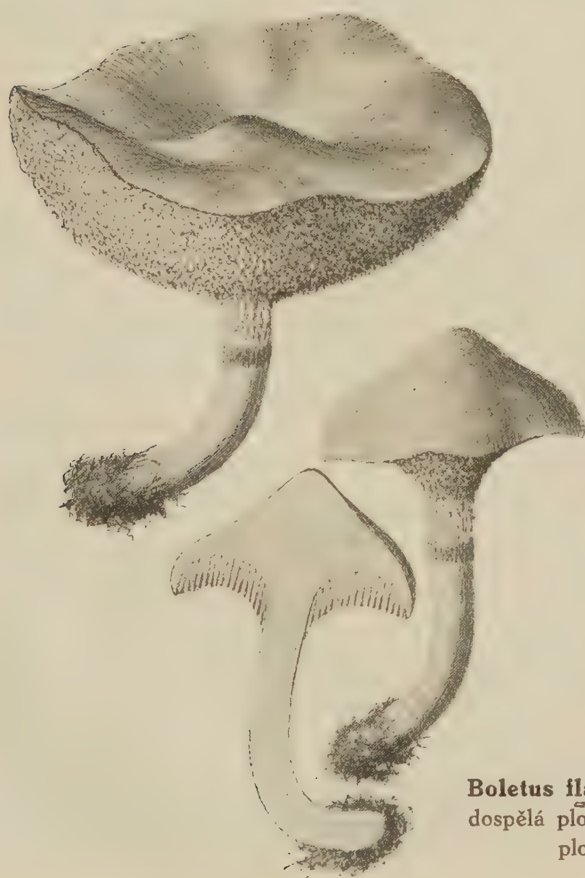
Boletus flavidus *FR.* v Čechách.

(Boletus flavidus *FR.* en Bohême.)

FR. TYTTL v Plzni.

(S obr.)

KROMBHOLZ, jak známo, přináší vyobrazení i popis tohoto druhu, ale neudává, kde jej v Čech. sbíral. *VELENOVSKÝ* praví, že bezpochyby někde v Šumavě nebo v Krkonoších jistě bude nalezen, proto že se zdá býti druhem více boreálním nebo podhorským. Podařilo se mně druh tento po třikráte sbírati v okolí Plzně, a sice v lese blíže „Kamenného rybníka" za Bolevcem v rašelinných mokřadlech směrem ku vsi Kotíkovu a Záluží ve společnosti rostlin rašelinných, jako Oxycoccos, Comarum, Trientalis, Menyanthes, Vaccinium uliginosum, Drosera rotundifolia a j. Znal jsem toto stanovisko již r. 1907. Nyní jest nebezpečno pro blízkost muniční továrny v těchto místech botanisovati.

Boletus flavidus *FR.* Klouzek nažloutlý. Nahoře dospělá plodnice v přír. vel. Dole v pravo mladší plodnice, v levo tatáž v průřezu. Orig. *FR. TYTTL.*

Podrobný popis tohoto vzácného klouzku jest asi následující:

Klobouk 4—8 cm v prům., značně hrbolatý, zprohýbaný, nažloutlý až žlutobělavý (plavý), masitý, s okrajem ostrým. Rourky po třeni sbíhavé, špinavě žlutohnědé, s ústím širokým, hranatým. Třeň 5—6 cm vys., 5—8 mm tlustý, stejnoměrně válcovitý, skoro obloukovitě zahnutý, žlutobělavý, s trvalým, žlutohnědým, sliznatým prsténcem. Nad prsténcem mizivě žlaznatý. Dužina bělavá, měkká.

(Jest škoda, že p. řed. *TYTTL* neudává, jak se chová dužina na řezu na vzduchu, neboť *BATAILLE* praví, že na vzduchu růžoví. *FRIES* pak klade velkou váhu na slizkost prstence.) *Redakce.*

JAN PODZIMEK: **Příspěvek k poznání mykoflory okolí Hořic v Podkrkonoší.**

(Dokončení).

(J e d l i n y a s m r č i n y).

Tvoří procentuelně převládající element našich lesních dřevin. Jelikož však byly v posledních létech zničeny mniškou a jen něco málo se zachovalo, použiji k doplnění botanického nárysu většinou svých starých záznamů o výskytu hub, doplněných nálezy nejnovějšími, z partií smrkového a jedlového lesa zkázou ušetřených. Smrk byl vysazován větším dílem v čistých kulturách, nejvýše smíšeně s jedlí výjimečně, jako zástupce jehličnatých, v smíšených porostech (listnaté), které ostatně jsou v mizivé menšině.

V mlázích možno nalézti ještě dosti phanerogamů, zvláště travin, ale ve starších úsecích se kvantitativně i počtem druhů redukují na minimum v důsledku nových životních podmínek. (věčný stín). Tu a tam objeví se některý zbloudilý příslušník z okolních mýtin. Tak několik *Hieracii*, *Luzula campestris L.*, na okrajích *Deschampsia caespitosa Beauv. Rumex acetosella L.*, *Hieracium pilosella L.*, *Veronica officinalis L.*, *Lotus corniculatus L. a j.*

Uvnitř lesa však jest půda holá, jen vrstvou jehličí pokrytá, a jen místy jest oživena mechovým kobercem. Nejčastěji to bývají, *Hypnum cupressiforme L.*, *Webera nutans Schreb*, místy, většinou sterilní, polštářovitý *Leucobryum glaucum L.*, na vlhčích místech i játrovky, *Marchantia polymorpha L*, v četných varietách a formách, a porůznu i *Fegatella conica L.* Za to hubné bohatství těchto lesů bývá značné jak množstvím, tak i druhově.

Hojné jsou druhy Amanit. *Amanita rubescens L.*, *Amanita muscaria L.*, *Amanita spissa Fr.*, vzácně *Amanita tigrina* (pantherina De Cand). *Amanita regalis Michael.*, často v nádherných vzrostlých kusech. Hojně na některých lokalitách roste *Amanita vaginata Bull.*, a to vedle (i pro boroviny uvedené) *var. fulva Sch.* také *var. strangulata Fr.*

Vzácná jest *Amanita verna Bull.*, řídce roste zvláště ve starších smrčinách *Amanita phalloides Fr.*, hojněji tamtéž *Am. mappa Batsch.*

Někdy přímo gigantické velikosti dosahuje *Lepiota procera Scop.*, nejčastěji na pokrajích lesa rostoucí, *Lepiota rhacodes Witt* roste tam tamtéž. Na těžké hlinité půdě porůznu roste *L. acutesquamosa.* Z rodu *Cantharellus* nejčastěji *C. cibarius Fr.*, všude hojně zvláště na podzim *C. infundibuliformis*, řídce někdy *C. aurantiacus Wulf.*

Často na odumírajících holubinkách a ryzcích *Nyctalis lycoperdioides Bull;* vedle uvedených slizáků vzácně *Gomphidius roseus Fr.*, z r. *Coprinus* v lese (ale v masách.) na některých místech *C. disseminatus Pers.* kol pařezu, někdy i *C. micaceus Bull.* tamtéž.

Hojné všude jsou holubinky; (Russulae.) nejvýznačnější druhy: *R. nigricans Bull.*, *R. adusta Pers. R. aeruginea Fr R. cyanoxantha Schff.*, *R. depallens Rick. R. lepida Fr.*, *R. foetens Pers.*. (jen pořídku), *R. roseipes Secr*, *R. alutacea Pers.*, *R. Linnaei Fr;* vzácně nalezl jsem r. 1922 na podzim 1 exemplář dr. *Russula lactea Pers.* na Doubravě. (les jedlový se smrky).

Rovněž častým výskytem vynačují se některé ryzce. Tak (v mlázích) *Lactarius deliciosus L.*, porůznu *L. necator Pers.*, velice vzácně *L. thejogalus Bull.*, jehož mléčnice roní mléko na vzduchu sírově žlotnoucí. Místy lze sbírati *L. glyceosmus Fr.*, častěji *L. helvus Fr*, *L. rufus Scop.* Rovněž vzácný jest u nás, mnou jen v jednom případě sbíraný (v Potokách, pod Smolníkem) *L. lignyotus Fr.* s černě sametovými kloboučky. Někdy i *L. piperatus Scop.*, do-

sahující značných rozměrů, řídčeji *L. volemus Fr.*, *L. subdulcis Bull.* Na jehličí v létě a zvl. na podzim roste ve spoustách *Marasmius perforans Hoffm.*, *M. androsaceus L.* a česnekovým aromatem význačná *M. scorodonius Fr.*

Z rozsáhlého rodu čirůvek, *Tricholoma sulphureum Bull.*, *Tricholoma personatum Pers.* Dále *Clitocybe odora Bull.*, *Cl. infundibuliformis Schaeff.*, podobná této *Cl. incilis Fr.* a *Cl. inversa Scop;* posleze *Tricholoma terreum Schaeff* a *Fr. rutilans Schaeff.* *Laccaria laccata Scop.* objevuje se v celých pruzích, zvl. na podzim na vlhčích místech, a jest značně variabilní v barvě i velikosti. *Armillaria mellea Vahl.* místy se hojně objevuje. Tak v lesích na Doubravě r. 1920 (na podzim) jí rostly celé spousty. Tehdy zničila tamtéž mladý smrkový porost. Jinak hojná na pařezech stromů listnatých i jehličnatých

Na spadalém jehličí objevuje se zvl. na podzim *Mycena vulgaris Pers.*, *M. debilis Fr.* a pěkná *M. aurantiomarginata Fr.*

Z pařezů vyrůstá (ale též z půdy) *Collybia macroura Scop.*, se značně dlouhým třeněm; hojněji se objevuje na pařezech listnatých stromů.

Na pařezech roste, místy hojně ve shlucích po několika exemplářích *Paxillus atrotomentosus Batsch*, méně rozšířená tamtéž *Paxillus involutus Batsch*, mnohdy v čarodějných kruzích. Rovněž obyčejnou houbou jest kuželovitá *Inocybe rimosa Bull.*, *Inocybe fastigiata Schff.* *Inocybe cincinnata Fr.*, ve smrkových mlázích jen místy *Hebeloma crustuliniforme Bull.* i *var. elatum Batsch.* Pavučince rostou ve velkém počtu. Převládají *Dermocybe cinnamomea L*, *Dermocybe canina Fr.* *Telamonia hinnulea Sow*, *Telamonia flexipes Pers.*, *Hydrocybe armeniaca Schaef.*

Četné druhy *Boletinei* rovněž možno pro smrčiny a jedliny uvésti. Především všude hojný a vždy sbíraný *B. bulbosus Sch.*, *B. badius Fr.*, *B. piperatus*, *B. felleus B*, místy *B. viscidus L.*, ojediněle i *B variegatus Schw.* Vzácně roste v jehličnatých lesích *Boletus pachypus Fr.*, s dužinou na řezu poněkud modrající, silně zahořklé chuti. Rovněž jen vzácně nalézáme plodnice *Boletus cavipes Opat*, se šupinovitě plstnatým kloboukem a velkými pory. Taktéž pokud výskytu se týče platí i o druhu *Boletus appendiculatus Sch.*, někdy rostoucím v jedlinách.

Někdy roste ve velkých shlucích, i jinak hojný *Polyporus ovinus Sch.* Starší plodnice bývají velice kompaktní, proto možno v kuchyni použíti jen exemplářů mladších. Na těchže stanovištích objevuje se často *Polyporus confluens R. Schw.*, řídčeji *Polyporus pes caprae*, *Polyporus perennis L.*, na pařezech *Polyporus annosus*.

Známá jsou i kuřátka *Clavaria flava Schaeff*, porůznu možno sbírati *Clavaria botrytis Pers.* Místy ve značném množství se vyskytuje *Clavariella abietina Pers.*, rovněž rozšířen jest druh *Clavariella aurea Schaeff.* a *Clavaria ligula Schaeff.*

Z rodu Hydnum se vyskytuje nejčastěji *Hydnum repandum L.*, houba to jedlá, ale pro tuhou dužinu nepříliš sbíraná, *Hydnum imbricatum L.* obsahující až 20 cm v průměru, *Hydnum rufescens Pers.* *Hydnum compactum* a *Hydnum ferrugineum*.

Na strouchnivělých kořenech a pařezech jest obyčejným zjevem *Calocera viscosa Fr.*

Z pýchavek objevíme nejčastěji *Lycoperdon gemmatum Fl.*, pokrývající ve spoustách lesní půdu a porůznu rostoucí druh *Lycoperdon echinatum Pers.* Na těchže lokalitách rostou blízké jich příbuzné *Lycoperdon uteriforme a Lycoperdon pyriforme Schaeff.*

I hvězdice mají své charakteristické zástupce v našich smrkových lesích a jedlinách. Především jest to *Geaster fornicatus Huds*, *Geaster coronatus Schaeff*, rovněž místy hojně jehličí pokrývající hubka, a posléze *Geaster fimbriatus Fr.*

Půdu lesní, zvláště vlhčí místa pokrývá často ve větším množství *Peziza badia Pers.* *Peziza leporina (Otidea leporina Batch)*, ojediněle *Pseudoplectanea nigrella Pers*, poměrně vzácná.

Craterellus cornucopioides L., a vzácnější *Craterellus clavatus L.*, rostou na vlhčích místech. Oba druhy ač jedlé vůbec se nepožívají, jako většina jiných.

Ithyphallus impudicus Fr., o níž byla již zmínka před tím, roste rovněž hojně v jedlinách i smrčinách. Loni bylo možno sbírati na některých lokalitách, zvl. v lesích mniškou zničených, až několik set plodnic najednou.

Pěknou houbičkou našich lesů jest bez odporu *Spathularia clavata Sch.*, nepříliš sice hojná, ale ne vzácná. Místy se objeví často, někde zase vůbec neroste. Na lukách a travnatých stráních se objevuje blízký příbuzný tohoto druhu *Geoglossum hirsutum Pers.*

Na pařezech roste často *Thelephora laciniata Pers.* a na vlhké lesní půdě *Thelephora palmata Scop.*, rovněž rozšířený druh našich lesů.

Článkem „Nové houby na Moravě" v 1. čísle letošního ročníku „Mykologie" referuje dr. *MACKŮ* o dvou houbách břichatkovitých, *Disciseda circumscissa B. et C.* a *Mycenastrum corium DESV.*, objevených brněnským botanikem *J. HRUBYM* na Pavlovských kopcích v j. Moravě, známém útulku reliktní flory ponticko-panonské.

Zpráva jistě velmi zajímavá, ale vývody k ní připojené, pokud se týče zeměpisného rozšíření obou druhů, svádějí k představám úplně falešným. *Disciseda circumscissa B.* et *C.* byla ovšem *O. REISNÉRem* objevena na četných místech v okolí pražském, ale přesto nemá pravdu *MACKŮ*, píše-li: „Zdá se, že pražská lokalita bude nejsevernějším bodem rozšíření žaludice u nás..." Již *REISNER* v citovaném článku (2. č. I. roč. „Mykologie") vyslovuje domněnku: „zdá se, že v teplých polohách středních a severozápadních Čech jest všeobecně rozšířena..." Potvrzení této domněnky přináší zpráva dra *JAR. KLIKY* ve 4. čísle I. ročníku „Mykologie," jenž ji sbíral 30. dubna 1923 na Lovoši v Českém Středohoří; rovněž *J. ŠIMR* v čís. 3—4 tohoto ročníku „Mykologie" uvádí novou lokalitu na kopci Kajba u Kostomlat pod Milešovkou.

Není tedy pražská lokalita nejsevernějším bodem rozšíření *Discisedy* u nás, ale není jím ani vůbec, neboť ji uvádí na př. *TH. C. E. FRIES* („*Sveriges Gasteromyceter,*" str. 35) ze Švédska od Uppsaly, kde rostla s *D. compacta CZERN.* (*D. subterranea MORG.*) na bývalém, nyní zastavěném footballovém hřišti.

Disciseda circumscissa je ostatně již přes 20 let známa i ze Slovenska, kde ji u Prenčova (Noviny a Lúčka) sbíral *KRUSŤ*, a známa je také dlouho již z Uralu a ze Sev. Ameriky (Ohio). Jí příbuzná *D. debreczinensis (HAZSL.) HOLL.* je hojná v Uhrách, ale nalezena také u Berlína, u Lipska, na Kavkaze, v Asii, v Americe jižní i severní, a bude pravděpodobně objevena i u nás, až vzroste zájem o houby břichatkaté, neboť bývá při povrchním pozorování — nejen u nás! — obyčejně zaměňována s *Bovista plumbea.*

Stojí snad za zmínku sdělení *REISNERovo*, že byla *Disciseda circumscissa* v pražském okolí r. 1921 tak hojná, že ji přestal sbírati, kdežto od té doby vyskytuje se jen velmi vzácně; mohu to jen potvrditi, neboť jsem ji v posledních 3 letech sbíral také jen docela ojediněle.

Tvrzení, jako by to byl „průvodce teplomilné pontické vegetace naší", vypadá tedy dosti odvážně, a ještě odvážněji u druhého druhu pro Moravu (a vůbec republiku naši) nového, škárky hvězdovité (*Mycenastrum corium DESV.*), nalezeného rovněž na Pavlovských vrších v již. Moravě, o němž píše *MACKŮ*: „Je to čistě mediterránní typ, jejž *HOLLÓS* uvádí z Uher, j. Francie, Dalmacie, j. Ruska a centrální Asie". (Ve své zprávě o novém druhu tom v 9. čísle V. roč. „Vědy přírodní" zdůrazňuje to ještě slůvkem „jen").

Leč prostým nahlédnutím do citovaného *HOLLÓSE* („Die Gasteromyceten Ungarns", str. 129—130) se můžeme přesvědčiti, že je druh ten znám (částečně pod jinými jmény popsán, ale určitě totožný) nejen z jižní Evropy a Sibiře, nýbrž i z Afriky, Ameriky (severní, střední i jižní) a z Australie, tedy ze všech pěti dílů světa. Rovněž *PETRI* („Gasterales", str. 66) jej uvádí z Evropy, Asie, Afriky, Ameriky i Australie, a *TH. C. E. FRIES* v uvedené již práci jej má ze čtyř nalezišť ve Švédsku, tedy také dosti daleko od Středozemního moře.

Nemůže tedy ani *Mycenastrum corium* DESV. býti pokládáno za „čistě mediterránní typ"; spíše možno říci, že jest kosmopolit, jako mnoho jiných druhů břichatkatých, a lze doufati, že při bedlivější pozornosti bude i u nás nalezen častěji; při povrchnějším pozorování může býti zejména v mladším stadiu zaměněn s pestřecem *(Scleroderma vulgare)*, jak se stalo na příklad i HAZSLINSKÉMU. *B. Klika.*

PRAKTICKÝ HOUBAŘ.

Limacium Russula SCHAEFF. **Plžatka holubinková** — jest snad naše nejkrásněji a nejohnivěji zbarvená plžatka. Tento druh makroskopicky spíše připomíná mnohé druhy rodu čirůvka-*Tricholoma*, než typické zástupce rodu plžatka. Že jest tento druh pravým *Limaciem*, svědčí však slzící třeň jakož i delší basidie a proto jest lépe do tohoto rodu ji klásti. SCHROETER a FRIES přes to však ji kladou do rodu *Tricholoma*. Plžatka holubinková jest dosti statná houba, s kloboukem 5-14 cm širokým, dosti masitým, nejprv rovně rozloženým, s okrajem podvinutým, vroubkovaným, jemně plstnatým, pak nálevkovitým, s okrajem rovným tence lupenitým. Na povrchu jest klobouk hladký, lesklý, za vlhka slizký, růžový, uprostřed temně červený a obyčejně rozpukaně šupinkatý. Třeň asi zdéli průměru klobouku, 1 cm tlustý, pevně elastický, válcovitý, bílý, narůžovělý, hustě jemně červeně šupinkatý, pod kloboukem s kroužkem růžově plstnatým, na konci slzící. Lupeny prořidlé, tenké, zaobleně přisedlé, uprostřed nejširší, k okraji zvolna zúžené, bílé, hojně červeně tečkované. Dužnina bílá, s nádechem růžovým, mírná, bez zápachu. Výtrusy krátce zaobleně elliptické, k basi šikmo stažené, 6—7 μ dlouhé. Basidie kyjovité, tenkostěné, 5—6 μ tlusté a 4—5 μ dlouhé.

Roste dosti řídce v listnatých lesích, avšak zdá se, že spíše v teplejších polohách. Nejspíše ji nalezneme v srpnu a v září v listnatých hájích kol Roblína a Karlštejna. Plžatka holubinková jest dobrá jedlá houba, ba dokonce MICHAEL o ní praví, že náleží k nejlahodnějším houbám vůbec. Praktický význam nemá však příliš velký, neboť nalézáme ji dosti zřídka a nahodile.

Armillaria imperialis FRIES **Václavka císařská** — jest jednou z našich nejvýznačnějších hub a to jak po stránce morfologické, tak také čistě užitkové. Jest to velká masitá houba, často i v trsech rostoucí, s kloboukem až 25 cm v průměru, kompaktně masitým, v mládí kulovitě sklenutým, pak sklenutě rozloženým a posléze nálevkovitě vydutým, s okrajem hrubě podvinutým, často laločnatě zprohýbaným. Povrch klobouku hnědavý a zároveň skvrnitě žíhaný na kraji bledší, uprostřed s přitisklými šupinami vélovými, jež však záhy mizí. Třeň až 15 cm dlouhý a 3—5 cm tlustý, opak kuželovitý, bílý, solidně pevně masitý, hluboko v zemi ponořený, dole vélem pošvitě obalený, jež pak nahoře tvoří odstálý, blanitý límeček. Nad tímto rozpínají se však pavučinatá vlákna spojená s okrajem klobouku a tvoří tak druhý prsténec. Lupeny husté, bílé, zúžené a obloukovitě sbíhavé, dosti široké, tlusté. Dužnina bílá, příjemně moučně vonná, mírné chuti. Výtrusy válcovitě-elliptické, 13—17 μ.

Roste v lesích jak jehličnatých, tak i listnatých snad po celých Čechách, ale velmi vzácně a roztroušeně. V Čechách byla dosud sbírána u Kostelce n. O., u Netolic, Slap a Železnice. Sám sbíral jsem ji pouze jedenkráte a to v roce 1920 na Šumavě blíže Domažlic. I jinde v Evropě byla pouze nemnohokráte sbírána. Václavka císařská jest výtečnou jedlou houbou. Silně aromatická dužnina skýtá chutný pokrm v jakékoliv úpravě. V Karpatech ji pastevci sbírají, na ohni opékají a takto upravenou pojídají. Najdou-li snad někdy naši čtenáři tento nápadný a žádné jiné houbě nepodobný druh, jistě jej snadno poznají podle pěkného vyobrazení DVOŘÁKova.

Polyporus Sistrostema ALB. et SCHW. **Choroš rozděrkový** — vhodně doplňuje galerii našich chorošů. Tento nápadný a jiným druhům tohoto bohatého rodu vůbec nepodobný druh, tvoří plodnice z hlízovité, nepravidelné, s okolím srostlé báse na tlusté (1-2 cm) a krátké stopce vynikající, nejprv měkce houbovité, vodu ssající, pak tvrdě korkovité, zevně i uvnitř oranžové, až konečně rezavé. Klobouk okrouhlý, neb polookrouhlý, nepravidelně laločnatý, ve stopku tlustou zúžený, 6—20 cm široký a asi 1—1·5 cm tlustý. Povrch jamkovitě nepravidelně hrbolatý, černonachově plyšově chlupatý, v mládí útlou sírožlutou plstí povlečený. Rourky 5—7 mm dlouhé, na hnědé stopce síťovitě sbíhavé, sírově žluté až zelenavé, ústí veliká, nestejně široká, hranatá, labyrintická, se silnými stěnami. Výtrusy nažloutlé, elliptické, 5—7 μ dlouhé. Dužnina rebarborově žlutá, nevonná.

Roste na podzim na borových pařezech neb vedle nich, ale dosti řídce. Pro kožovitou konsistenci plodnic nelze jej požívati, takže praktický význam nemá žádný. *Pilát.*

LITERATURA.

DR. AUGUST BAYER. **Monografická studie středoevropských druhů čel. Sordariaceae.** Brno 1924. 155 str. 6 tab.

Autor podrobně popisuje z čs. republiky 47 druhů, z nichž jest 8 nových, číslo to zajisté značné, uváží-li se, že skupení těchto hub bylo poměrně k jiným již tolikráte od různých jiných mykologů studováno. Tím potvrzuje se opět fakt, že z Evropy popsané houby tvoří jen malou část všech, které tu jsou domovem. Všichni badatelé, kteří podrobně houbami se zabývali, nuceni byli popisovati velký počet nových druhů. V Evropě známo bylo posud 79 druhů Sordariaceí v 5 rodech. Drobounké houbičky tyto rostou výhradně na výkalech různých zvířat a vlivem těchto substrátů bezpochyby také vznikly jako zvláštní druhy. Mnohé z nich jsou na koňských, kravských, zaječích výkalech v přírodě velmi obecným zjevem, představujíce černá, lahvicovitá, sotva 1 mm velká zrnéčka. Autor v úvodu popisuje vývoj mycelia, výtrusů a celých perithecií. Vývoj tento studovali již také staří autoři, což i snadno lze prováděti uměle v laboratoři.

Na konci spisu jsou veškeré znaky druhu (vřecka, výtrusy) pérovými kresbami na tabulkách znázorněny. Spis obsahuje úplný seznam příslušné literatury, všechnu synonymiku, sbírky, obrazy, čímž dílo nabylo značného objemu. Nesouhlasíme s autorem, užívá-li důsledně slov „spory a asky" místo „výtrusy a vřecka", nebo zbytečných výrazů latinských, jako na str. 57 „hospodářské utilitarity."

Celkem jest práce v každém ohledu dokonalá a těšíme se, že autor v brzku nám přinese další monografii ze zanedbávaných u nás hub z odděl. Pyrenomycetů, jež jsou souběžné a stejně obsáhlé s odděl. Discomycetů. *Vel.*

A. SARTORY et *L. MAIRE:* **Champignons Tchècoslovaques. Espèces nouvelles du genre Lepiota décrites par Velenovský** Annales de la Société Linnéenne de Lyon 1924. Stran 9 a 3 tab.

Známí mykologové francouzští *A. SARTORY* a *L. MAIRE*, členové university štrasburské uveřejňují v tomto příspěvku latinský překlad diagnos 21 nových druhů rodu *Lepiota*, které popsal prof. *VELENOVSKÝ* v díle „České houby." Mimo to uveřejňují dva dosud neuveřejněné nové druhy tohoto rodu, a sice: ***Lepiota thymiphila*** VEL. a ***Lepiota aurantiaca*** VEL. První z nich sbíral autor u Mnichovic v srpnu 1922 na teplém, sluncem hojně vyhřívaném pahorku ve formaci teplomilných rostlin. Jest to menší nenápadný druh z příbuzenstva *Lepiota parvula* VEL. ***Lepiota aurantiaca*** VEL. jest velký význačný druh, který byl pouze jedenkráte (v květnu 1922) sbírán v pařeništích emauzské zahrady v Praze. Vyznačuje se pravidelně polokulovitým kloboukem s pokožkou v dospělosti rozpukanou v oddálené hrubé kusy, mezi nimiž možno viděti útle šupinatou část podpokožkovou. Poměrně krátký třeň jest na basi hlízovitě napuchlý. Dužnina za živa na řezu rychle nabíhá do oranžova. Všecky uveřejněné nové druhy jsou vyobrazeny a obrázky směstnány na 3 celostránkových tabulkách. *Pilát.*

RŮZNÉ ZPRÁVY.

Čs. klub mykologický zahájil opět po svátcích velikonočních svoji činnost pravidelnými schůzemi členskými s demonstracemi jarních hub. Přes nepříznivé počasí pro houby, přineseny byly přece některé vzácné kusy. Z obvyklých jarních druhů byly demonstrovány májovky *(Tricholoma gambosum)*, podtrnky *(Entoloma clypeatum)*, šupinovka ranná *(Pholiota praecox)* a opěnka *(Pholiota mutabilis)*, zvonovka jarní *(Nolanea erophila)*, síťkovec dubový *(Daedalea quercina)*, choroš zimní *(Polyporus brumalis)*, vodohlav špinavý *(Hydrocybe sordida)* a j.; z Gasteromycetů vzácné dva druhy: hlíza vonná *(Hymenogaster aromaticus* a kořenovec libovonný *(Rhizopogon graveolens)*, z vřeckatých smrž tlustonohý *(Morchella crassipes)*, smrž kuželovitý *(M. conica)* a jedlý *(M. esculenta*, některé drobnější z čeledi Pezizaceae a mn. j. — Schůze konají se pravidelně každé pondělí v 6 hod. odpol. v posluchárně botanického ústavu univ. Karlovy, Praha II., Na Slupi 433. Hosté vítáni.

Grafické závody V. & A. Janata v Novém Bydžově.

Amanita aspera (Fr.) Gillet.
Katmanka drsná.

Tříbarvotisk Českomor. podniků tisk. a vyd. dř. Ant. Purkrábek v Praze. Orig. mistra B. Dvořáka.

Amanita Eliae Quél.
Katmanka Eliina.

Tříbarvotisk Českomor. podniků tisk. a vyd. dř. Ant. Purkrábek v Praze. Originál mistra B. Dvořáka.